

USA booklets

“Convertible booklets” (deel 3b van 4)

Maart 2010, Wim Meens
 Artikel voor de Philatelist.

Gebruikte literatuur en websites:

- The United States Stamp Society, Research Paper Nr. 2 (thirteenth edition), Folded-style booklet checklist
- Scott, Specialized catalogue of US stamps and covers 2010
- Durland, Standard Plate Number Catalog 2005
- <http://booklets.pnc3.org>
- <http://glossary.usstamps.org>

In 1995 besloot de USPS om alle boekjes met zegels die met gom waren voorzien uit te faseren en te vervangen door zelfklevende postzegels in “convertible” booklets. Deze boekjes worden als velletjes verkocht, waarna de consument, de tussenliggende plakstrips (meestal 2) kan verwijderen en er een boekje van kan vouwen.

In het begin hadden deze boekjes een tekst op de binnenzijde van de achterkant om de consument te informeren dat de postzegels zelfklevend waren en niet hoefden te worden nat gemaakt.

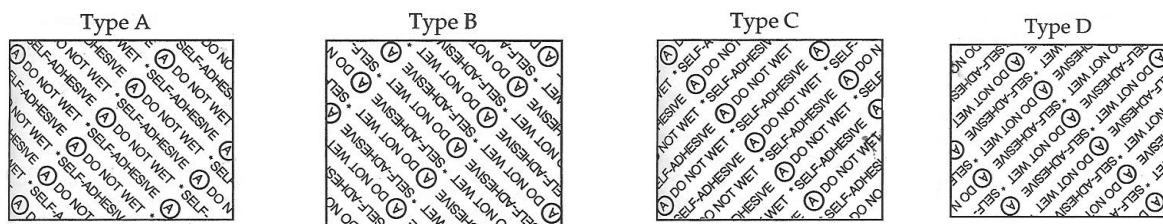

Fig 1. De diverse types van achtergrond met daarop de tekst (backliners). De tekst is te lezen als je de postzegels zou verwijderen. De tekst staat in een hoek van 45°, type C komt ook voor met de tekst in een hoek van 36°.

Er komen uitgiften voor met diverse type als achtergrond.

Fig. 2 en 3. American Eagle uitgifte van 1992. Het boekje telt 17 zegels en een label met informatie. Als je de middelste strip verwijderd, dan zie je de onderliggende tekst type A en insneden (rode pijlen) om het velletje gemakkelijker tot boekje te vouwen.

Het eerste boekje kwam al uit in 1989, maar was maar in 15 test steden en de filatelistische dienst beschikbaar. Hieronder zie je het boekje.

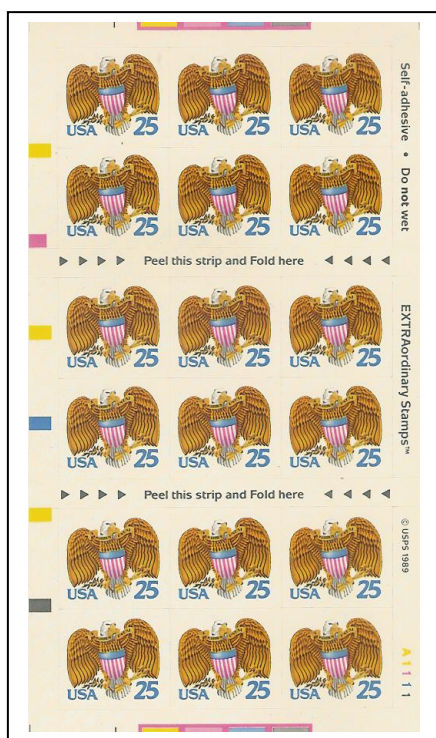

Fig. 4 en 5. American Eagle uitgifte van 1989. Hier zie je de binnen- en buitenzijde van het boekje. Het boekje telt 18 zegels van 25 ct., nominale waarde dus 4 dollar en 50 ct., maar werd verkocht voor 5 dollar.

Er werden boekjes verkocht tegen de nominale waarde, maar alleen aan soldaten die betrokken waren in Operation Dessert Storm (1991 Irak).

Het boekje zoals vormgegeven in figuur 2, maar dan wel met 18 postzegels en met één “peelstrip” kwamen de jaren erna veelvuldig uit.

Fig. 6. Red rose uitgifte van 1993.

Fig. 7. Linker onderhoek met “cutting mark”.

Fig. 8. Rechter bovenhoek met “cutting mark”.

Fig. 9. Van deze uitgifte bestaan twee typen, maar niet vanwege de achtergrond tekst, maar vanwege de verschillende barcode die gebruikt zijn voor dit boekje. Het bovenste boekje heeft als laatste cijfers 16691-2, het onderste 16694-3.

In 1995 komen de eerste getande versies uit. De eerste is de “Pink rose” en voor het eerst telt het boekje 20 postzegels. Het boekje komt uiteindelijk in 5 verschillende plaatnummers voor, maar alleen plaatnummer S555 kent twee verschillende backliner types, A en B.

Het is binnen deze uitgifte interessant om op verschillende plaatnummers te letten omdat er verschillende “taggingen” in voorkomen.

Kent plaatnummer S111 een “solid tagging”, dus een uniforme fluorescerende laag. Plaatnummer S444, zoals hiernaast afgebeeld (figuur 10.), kent een zogenaamde “grainy solid tagging”. Een fluorescerende laag die ook over het hele zegelbeeld te zien is, maar geen uniforme verschijning geeft onder een UV-lamp.

Fig. 10.

Het stukje tekst in de rechter onderhoek wordt een “reorder” label genoemd en ook hierin kennen we twee varianten. Eentje met perforatie, het zogenaamde “Bull’s eye die cutting” (figuur 11.), en zonder perforatie.

Fig. 11.

In 1996, zien we ook een andere variant verschijnen; het “**fold-out vending booklet**”. De zegels in de gevouwen boekjes worden nu ook geproduceerd op de omslag waarna de producent de plakstrips zelf verwijderd en de boekjes, gevouwen, aan de rand dichtplakt.

Van deze fold-out vending en convertible boekjes zijn al vele uitgiften geweest. Dus het voert te ver om ze allemaal te benoemen. Wel interessant is dat het plaatnummer in bijna alle gevallen op de strip gedrukt wordt die men moet verwijderen om van het velletje een boekje te vouwen. Maar zoals zo vaak binnen de USA-filatelie wordt ook hier van afgeweken. Binnen 10 boekjes is het plaatnummer op een zegel binnen in het boekje gedrukt.

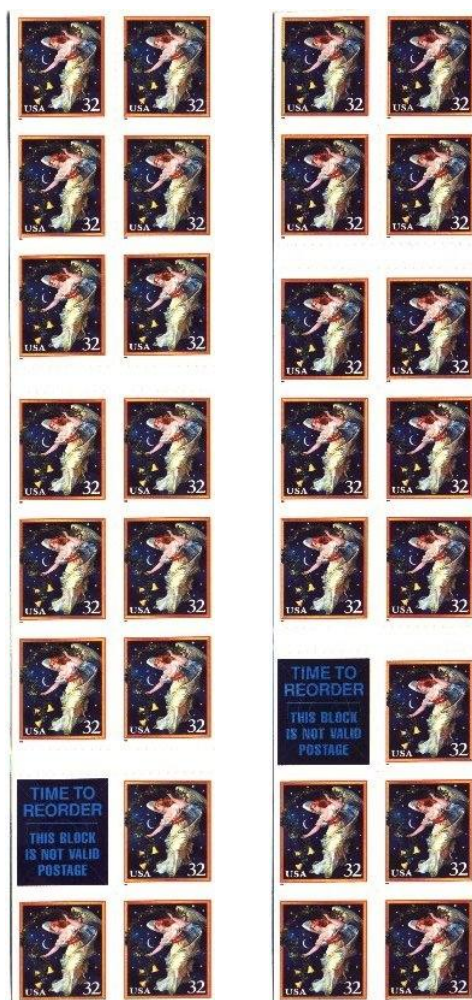
Fig. 12 en 13. Laten het plaatnummer zien op een zegel aan de binnenzijde van een boekje uit de uitgifte van 1996 Yellow rose.

Fig. 12. Laat de onderste twee zegels zien uit een boekje met 30 zegels.

Fig. 13. Laat de onderste zegel met reorder label zien uit het boekje met 15 zegels.

BK241	32c Yellow Rose (1996)	LL Stamp on pane of 5	S1111
BK242	32c Yellow Rose (1996)	LR Stamp on Bottom pane of 6	S1111
BK259	32c Statue of Liberty (1997)	LL Stamp on pane of 5	V1111
BK260	32c Statue of Liberty (1997)	LL Stamp on Bottom pane of 6	V1111
BK260A	32c Statue of Liberty (1997)	LL Stamp on Bottom pane of 6	V1111
BK275	33c City Flag (1999)	LL Stamp on pane of 5	V1111, V1112, V1121, V1122, V1212, V2212
BK280	(34c) Statue of Liberty (2000)	LR Stamp on Right pane of 4	V1111
BK283	34c Statue of Liberty (2001)	LR Stamp on Right pane of 4	V1111, V1112, V1121, V1122, V2212, V2222
BK284A	34c Apple / Orange (2001)	LL Stamp on Bottom pane of 4	B1111
BK285	34c Rose Love Letters (2001)	LL Stamp on Bottom pane of 4	B1111

Tabel 1. De tabel geeft een overzicht van de tien boekjes waarin zegels met plaatnummer opdruk zitten. De eerste kolom geeft het scott catalogusnummer, de tweede kolom een beschrijvende tekst (de waarde tussen haakjes staat niet op de zegel, maar de aanduiding "First class"), kolom 3 geeft de locatie van de zegel weer LL=Lower Left (linker onderhoek), LR=Lower right (rechter onderhoek) en de laatste kolom welk plaatnummer je in het boekje tegen kunt komen. Bron: <http://booklets.pnc3.org>

Tabel 1., kolom 3 en figuur 13. laten zien dat de "reorder" label invloed heeft waar in het boekje het plaatnummer komt. Maar het zorgt er ook weer voor dat er verschillende boekjes kunnen ontstaan. Een goed voorbeeld hiervan zie je hiernaast en –onder.

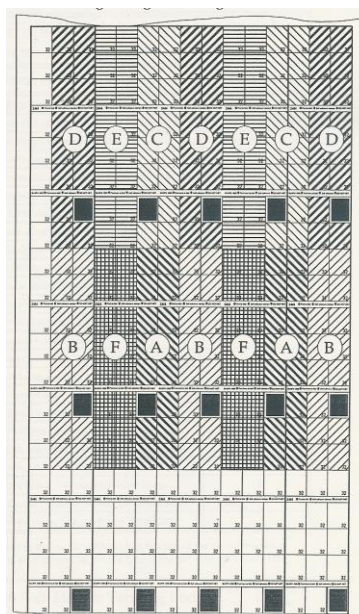

Fig. 16.
Bron:
U.S.S.S.

Fig 14. en 15. Laten binnen de uitgifte van het "Midnight angel" boekje, uit 1996, twee types zien.

Fig. 14. type C en Fig. 15. type A

Het drukvel hierboven laat zien dat er 6 typen zijn.

Vanaf 1995 begon de USPS met het laten drukken van een klein jaargetal aan de voorzijde van de postzegel. Klein geschreven en veelal te vinden aan de linker- of rechteronderzijde van het zegelbeeld. Dit is niet uniek in de wereld, maar er kwam binnen de USA-filatelie weer een verzameldimensie bij.

Fig. 17.

Fig. 18.

Fig. 19. Hiernaast, laat het fruitboekje zien uit het jaar 2000. Een jaar eerder was er al een “convertible” en “fold-out vending” fruitboekje uitgeven. Toen echter met het jaar 1999 gedrukt aan de onderzijde van het zegelbeeld. Vergelijk figuur 17. met 18. In totaal kunnen uit deze serie, alleen al binnen de boekjes, 30 verschillende zegels worden gehaald.

Gaan we hier nog dieper op in, dan wordt het alleen nog maar interessanter. Het begon gelijk met de eerste uitgifte met jaartal opdruk. Dit was de “Flag over Porch” (FOP) uitgifte. Een uitgifte met op de dag van vandaag de meeste boekjes en zegelvarianten.

Fig. 20.

Fig. 21.

Kwam er als eerste een “folded-style” boekje met gomzegels uit met de opdruk 1995, in rood. Later dat jaar volgt er een “convertible” boekje met 1995 in blauw. En alsof dat niet genoeg was kwamen er verschillende “fold-out vending” boekjes. Deze laatste met respectievelijk een inhoud van 10, 15 of 30 postzegels. Binnen deze verschillende boekjes vind men de blauwe 1995 opdruk zowel groot als klein geschreven, zie figuur 20.

Het FOP-ontwerp wordt daarna tot het jaar 1997 gebruikt. Figuur 21. laat een uitgifte zien uit het jaar 1996 in blauw, maar er volgen ook weer uitgiften met de jaren 1996 en 1997 in rood gedrukt. En dan hebben we het nog niet over tekstvarianten op de rugzijden van de verschillende boekjes.

Vergelijk figuur 20. en 21. ook ten opzichte van de gebruikte tanding! Laat figuur 20. een ronde tanding zien, in de uitgifte van 1996 zien we een driehoekige tanding!

Als laatste wil ik binnen dit type boekjes het thema tanding nog eens aanhalen. Zie je tussen figuur 20. en 21. al tandingsverschillen en had ik het in deel 3a al over het aantal tandingen per zegel. Binnen de USA-filatelie kennen we nog een fenomeen: begint de zegel linksboven met een tand of met een dal. De zogenaamde “Peak / Valley” of “Valley / Peak” aanduiding.

Fig. 22. “Uncle Sam’s Hat” uitgifte uit 1998.

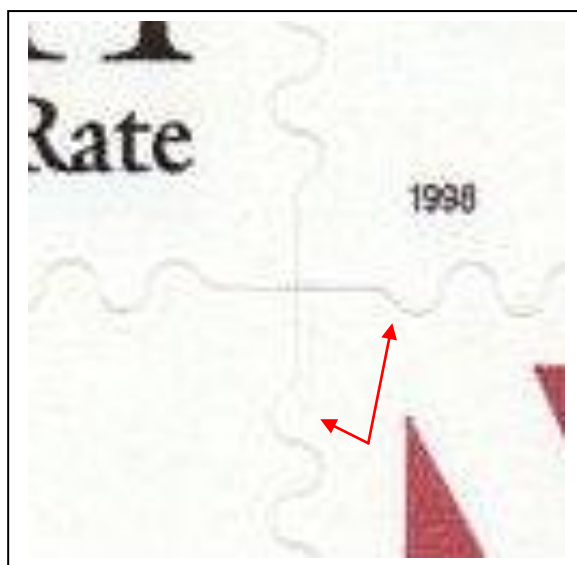

Fig. 23. Tanding “Valley / Peak”. Zie rode pijlen.

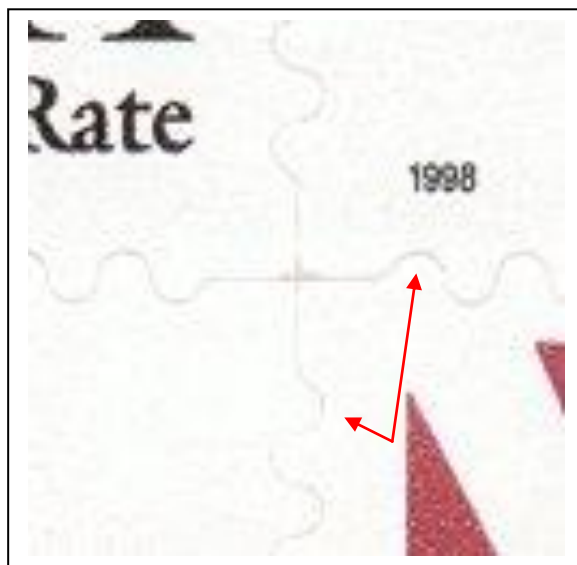
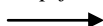
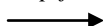

Fig. 24. Tanding “Peak / Valley”. Zie rode pijlen.

Je kan je natuurlijk voorstellen dat er ook postzegels zijn die nu juist een “Peak / Peak” of een “Valley / Valley” tanding hebben. In figuur 21. zag je een voorbeeld van zo’n “Valley / Valley” tanding.

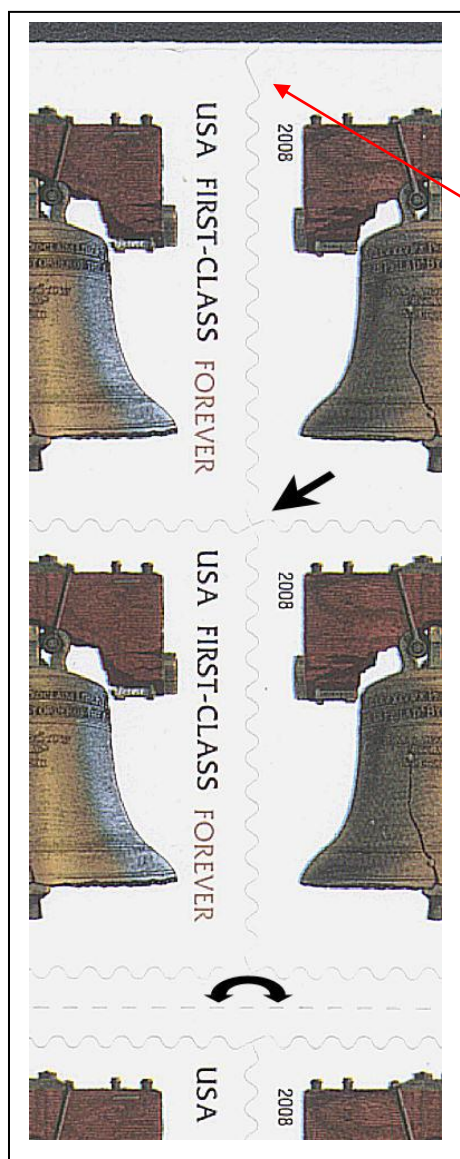

Fig. 25.

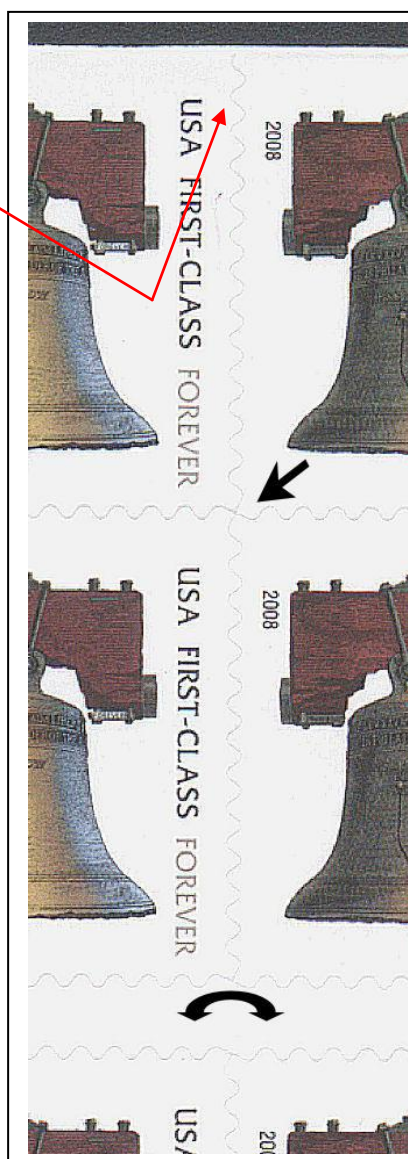

Fig. 26.

Fig. 25 en 26. “Forever” uitgifte uit 2008 van de drukker Sennett.

De bovenzijde van fig. 25. laat een zogenaamde “cobra”-tanding zien.

Zie het verschil in tanding, in fig 25. loopt de tanding omhoog, in fig. 26. omlaag.

De strip om te verwijderen met en zonder perforatie. De zogenaamde “scoring”.

Met de figuren 25. en 26. komen we binnen deze artikelen reeks voor de derde maal op de “Forever” uitgifte. Ditmaal over een boekje, uitgegeven in 2008 van dezelfde drukker, met twee tandingvarianten. De twee boekjes zijn goed uit elkaar te houden, omdat het boekje afgebeeld in figuur 25. in de “peelable” strip een “scoring” is aangebracht en deze zie je in het boekje van figuur 26. niet terug.

Merk ook het verschil in tanding op aan de bovenzijde van beide boekjes, zie rode pijlen. De tanding in het boekje van figuur 25. wordt een zogenaamde “cobra”-tanding genoemd, vanwege de vorm van een slang.

Hierbij nodig ik u uit voor mijn laatste artikel, deel 4. over Amerikaanse postzegelboekjes. Deze zal nader ingaan op de reeds in artikel 1. genoemde MDI-boekjes.